

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

«Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργιών και των Υπαλλήλων του»

I. Σύμφωνα με το νέο άρθρο 100 Α εδ. α' του Συντάγματος, «[ν]όμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση και τη λειτουργία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθώς και τα σχετικά με την υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτό». Με το υπό ψήφιση Νοσχ επιχειρείται ακριβώς η θέσπιση σώματος διατάξεων, που ρυθμίζουν γενικώς ζητήματα λειτουργίας και οργάνωσης του ΝΣΚ κατ' επιταγή της ανωτέρω συνταγματικής ρυθμίσεως.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 Νοσχ, «[τ]ο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ) αποτελεί ενιαία, ανώτατη Αρχή του Κράτους και υπάγεται απ' ευθείας στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών». Όπως εξηγείται και στην Αιτιολογική Έκθεση επί της διατάξεως αυτής, από τον ορισμό απαλείφθηκε ο όρος «Ανεξάρτητη Αρχή» (όρος που απαντά στο άρθρο 1 π.δ. 282/1996 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους»), γιατί αυτός δεν προσήκει πλέον στο ΝΣΚ μετά την οριοθέτηση των ανεξάρτητων αρχών με το νέο άρθρο 101 Α Συντ. Έτσι, με το άρθρο 1 Νοσχ το ΝΣΚ προσλαμβάνει πλέον αμιγή χαρακτήρα ανώτατης Αρχής του Κράτους και αποσυνδέεται ρητώς από τις ανεξάρτητες αρχές.

II. Στο άρθρο 2 Νοσχ περιγράφονται, κατά τρόπο αποκλειστικό, οι αρμοδιότητες του ΝΣΚ. Επισημαίνεται ότι το άρθρο 101 Α εδ. β' Συντ. περιγράφει επίσης, αλλά κατά τρόπο ενδεικτικό, αρμοδιότητες του ΝΣΚ ορίζοντας: «Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ανήκουν ιδίως η δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Δημοσίου και η αναγνώριση των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου ή ο συμβιβασμός σε διαφορές με αυτό». Οι απαριθμούμενες (2 Νοσχ) δώδεκα συνολικά αρμοδιότητες του ΝΣΚ κινούνται στο πνεύμα της προηγούμενης συνταγματικής ρυθμίσεως, αποδίδοντας άλλωστε - κατά τις βασικές του γραμμές - το άρθρο 2 του π.δ. 282/1996.

III. Σύμφωνα με το άρθρο 2 I η' Νοσχ, στην αρμοδιότητα του ΝΣΚ υπάγεται και η γνωμοδότηση για την «υπαγωγή διαφορών του Δημοσίου σε διαιτησία και ο ορισμός διαιτητών του». Όπως μάλιστα προβλέπεται στο άρθρο 6 III α Νοσχ, η συγκεκριμένη γνωμοδοτική αρμοδιότητα ανήκει στην Ολομέλεια του ΝΣΚ. Η ρύθμιση αυτή τελεί σε συμφωνία με το άρθρο 49 I ΕισΝ ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο το Δημόσιο «μπορεί να συνομολογήσει συμφωνία διαιτησίας μόνο εγγράφως ύστερα από γνωμοδότηση της ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού. Με τον ίδιο τρόπο ορίζει και τους διαιτητές του». Από τον συνδυασμό των προηγούμενων διατάξεων προκύπτει ότι η υπαγωγή διαφορών του Δημοσίου σε διαιτησία και ο διορισμός διαιτητών του Δημοσίου πάσχουν από ακυρότητα, αν δεν έχει προηγηθεί η γνωμοδότηση της Ολομέλειας του ΝΣΚ. Εν τούτοις, όπως έχει κριθεί, οι περιορισμοί αυτοί είναι εσωτερικής δημόσιας τάξεως και δεν εκτείνονται στην κατάρτιση συμφωνιών διεθνούς διαιτησίας, δηλαδή συμφωνιών για τη διαιτητική επίλυση διαφορών που προκύπτουν από τη διεθνή συναλλακτική δραστηριότητα του Δημοσίου (Ολομέλεια ΑΠ 8/1996, ΕλλΔνη 1996, 1053). Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η παράλειψη της κατ' άρθρο 2 I η' Νοσχ γνωμοδοτήσεως της Ολομέλειας του ΝΣΚ δεν θα οδηγήσει σε ακυρότητα της συμφωνίας διαιτησίας του Δημοσίου, αν πρόκειται για την επίλυση διεθνών διαφορών στο πλαίσιο διεθνούς διαιτησίας.

IV. Σύμφωνα με το άρθρο 100 Α εδ. γ' Συντ., «[σ]το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 88 παράγραφοι 2 και 5 και 90 παράγραφος 5». Στο κύριο προσωπικό του ΝΣΚ, όπως αυτό προσδιορίζεται στο άρθρο 27 I Νοσχ, εφαρμόζονται, λοιπόν, αναλόγως τα άρθρα 88 II (για την ειδική μισθολογική μεταχείριση των δικαστικών λειτουργών), 88 V (για την υποχρεωτική αποχώρηση των δικαστικών λειτουργών βάσει ορίου ηλικίας) και 90 V Συντ. (για τον τρόπο προαγωγής των δικαστικών λειτουργών). Η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων αυτών δικαιολογείται εν προκειμένω από το ότι τα μέλη του ΝΣΚ είναι «μόνιμοι ανώτατοι δημόσιοι λειτουργοί» (33 Νοσχ), ώστε δεν απολαμβάνουν της ισοβιότητας των δικαστικών λειτουργών (88 I Συντ.). Άλλωστε, τα μέλη του ΝΣΚ επιτελούν αποστολή διάφορη από των δικαστικών λειτουργών, οι οποίοι έχουν αμιγώς δικαιοδοτικά καθήκοντα, ενώ των μελών του ΝΣΚ το έργο είναι αμιγώς γνωμοδοτικό. Εν όψει της συναλληλίας ως προς το έργο και το υπηρεσιακό καθεστώς των δικαστικών λειτουργών και των μελών του ΝΣΚ αντιστοίχως, δημιουργούνται απορίες ως προς το ακριβές της φράσεως ότι τα μέλη του ΝΣΚ «έπονται στο προβάδισμα των Δικαστικών Λειτουργών των αντιστοίχων βαθμών» (33 Νοσχ). Σημειώνεται ότι η φράση αυτή δεν υπάρχει στο αντίστοιχο άρθρο 32 του π.δ. 282/1996.

V. Κατά το άρθρο 30 VII Νοσχ, δικαστικές αποφάσεις που βεβαιώνουν την ηλικία ή διορθώνουν τις σχετικές εγγραφές δεν λαμβάνονται υπόψη, όταν κρίνεται αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για να διορισθεί στο ΝΣΚ, ιδίως τις σχετικές με την απαιτούμενη ηλικία (30 IV-VI). Τέτοιες δικαστικές αποφάσεις εκδίδονται προφανώς κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας σύμφωνα με το άρθρο 782 ΚΠολΔ, που επιτρέπει σε όποιον έχει έννομο συμφέρον ή στον εισαγγελέα να ζητήσει τη δικαστική βεβαίωση γεγονότος με σκοπό τη σύνταξη ή τη διόρθωση ληξιαρχικής πράξεως. Η ρητώς προβλεπόμενη (έτσι επίσης 29 VII π.δ. 282/1996) δυνατότητα της διοικήσεως να παραβλέπει τέτοιες δικαστικές αποφάσεις φαίνεται να εκκινεί από την αντίληψη ότι οι αποφάσεις οι εκδιδόμενες στο πλαίσιο της εκούσιας δικαιοδοσίας παρουσιάζουν ήσσονα εχέγγυα ακρίβειας ή ορθότητας, ώστε να είναι ίσως δυνατό νομοθετικώς να προβλεφθεί η απαλλαγή της διοικήσεως από την υποχρέωση να τις λαμβάνει υπόψη. Ακόμη όμως και αν δεχόταν κανείς την εξεζητημένη άποψη ότι η παροχή ένδικης προστασίας στις υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας δεν γνωρίζει προστασία συνταγματικής περιωπής, πάντως η ρητή εντολή του νομοθέτη προς τη διοίκηση να παραγνωρίζει, χωρίς άλλες προϋποθέσεις, ακόμη και τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες σε κάθε περίπτωση ευρίσκονται σε ισχύ και δεν έχουν κατ' άλλον τρόπο προσβληθεί, φαίνεται ήδη να τελεί σε αξιολογική αντινομία προς το νέο άρθρο 95 V Συντ., σύμφωνα με το οποίο «[η] διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις».

Αθήνα, 4 Νοεμβρίου 2002

Ο εισηγητής
Στέλιος Ν. Κουσουλής
Προϊστάμενος του Τμήματος
Επικ. Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς